

Inleiding

Het is vandaag **eerste** Pinksterdag. De dag waarop we eraan denken dat God Zijn Geest **uitstortte** over de leerlingen van de Here Jezus. De dag waarop **Petrus** een geweldige **preek** hield, waardoor duizenden tot geloof kwamen en zich lieten **dopen**.

Petrus: nog niet zo lang daarvoor had hij de Here Jezus **verloochend**.

Nu, op deze Pinksterdag sprak hij **vol vuur** over diezelfde Jezus. Hij vertelde dat Jezus **nieuw** leven kon geven. Zonden kon **vergeven** en mensen voor eeuwig kon **redden**. Hoe kon dat? Eerst bang voor een **paar** mensen, zoals een slavinnetje. Vertellen dat je niet bij Jezus hoort.

En ongeveer **2 maanden** later voor duizenden mensen duidelijk voor Hem uitkomen? Dat was het werk van Gods Geest. Hij zorgde ervoor dat Petrus van een '**angsthaas**' veranderde in een '**held**'. Hij zorgde ervoor dat Petrus een **getuige** van de Here Jezus werd. En over dat onderwerp wil ik vandaag met jullie **nadenken**. Omdat Hij ons kan **helpen** om ook een getuige van Jezus te zijn.

Ik wil met jullie stilstaan bij **vier** onderdelen:

- **Wat is getuigen?**
 - **Getuigen van Jezus en vervolging**
 - **Wat is getuigen niet?**
 - **Tips hoe te getuigen van Jezus**
-
- **Wat is getuigen?**

Joh. 15: 18-20, 26-27 (NBV): 18 **Wanneer de wereld je haat, bedenk dan dat ze Mij eerder haatte dan jullie.** 19 **Als jullie bij de wereld zouden horen, zou ze jullie hebben liefgehad als iets van haarzelf, maar jullie horen niet bij haar, want Ik heb jullie uit de wereld weggeroepen. Daarom haat ze jullie.** 20 **Denk aan wat Ik gezegd heb: een slaaf is niet meer dan zijn meester. Ze hebben Mij vervolgd, dus zullen ze ook jullie vervolgen; maar wie zich aan Mijn woorden gehouden heeft, zal zich ook aan jullie woorden houden. ...** 26 **Wanneer de *Pleitbezorger* (*Grieks: Parakletos*) komt die Ik van de Vader naar jullie zal zenden, de Geest van de waarheid die van de Vader komt, zal die over Mij getuigen.** 27 **Ook jullie moeten Mijn getuigen zijn, want jullie zijn vanaf het begin bij Mij geweest.**

Joh. 16: 1,2,5-11 (NBV): 1 **Dit alles heb ik tegen jullie gezegd om te voorkomen dat jullie je geloof verliezen.** 2 **Jullie zullen uit de synagoge gezet worden, en er komt zelfs een tijd dat iedereen die jullie doodt, meent daarmee God te dienen. ...** 5 **Nu ga Ik weg, naar Hem die mij gezonden heeft, ...** 7 **Werkelijk, het is goed voor jullie dat Ik ga, want als Ik niet ga zal de**

Pleitbezorger niet bij jullie komen, maar als Ik weg ben, zal ik Hem jullie zenden. 8 Wanneer Hij komt zal Hij de wereld duidelijk maken wat zonde, gerechtigheid en oordeel is: 9 zonde – dat ze niet in Mij geloven, 10 gerechtigheid – dat Ik naar de Vader ga en jullie Me niet meer zien, 11 oordeel – dat de heerser over deze wereld is veroordeeld.

In dit Bijbelgedeelte spreekt de Here Jezus over getuigen. Getuigen is eigenlijk gewoon vertellen van wat je meemaakt met God en met de Here Jezus. Jezus zegt tegen Zijn leerlingen dat ze van Hem moeten getuigen. Dat kon omdat ze hebben gezien en gehoord wat Hij heeft gedaan. Getuigen: ieder op zijn eigen manier.

Dat geldt ook voor ons. Wij mogen allemaal op onze eigen manier van de Here Jezus vertellen. Zoals je dat zelf beleeft en ervaart. Je kijkt nl. verschillend tegen dingen aan. Dat heeft o.a. met je karakter en de omstandigheden te maken. Je kunt dat vergelijken met getuigen voor een rechtbank. Ieder vertelt hoe hij of zij persoonlijk, bijv. de oorzaak van een ongeluk, heeft ervaren en beleefd.

De Here Jezus spreekt hier over de Pleitbezorger, die Hij zal sturen. Dat is de Heilige Geest. Het woord pleitbezorger is in het Grieks 'parakletos'. En dat woord heeft o.a. de betekenis van een advocaat die voor de rechter je zaken verdedigt. Zo pleit Hij voor ons Bij God. En doet Hij voorbede voor ons. Een goed woordje als we fout zijn geweest.

Zijn naam betekent ook Helper, iemand die bijstand geeft. Hij helpt je bij het getuigen. Hem hebben we zelfs nodig om te durven getuigen. Jezus belooft die Goddelijke Helper om van Hem te getuigen.

Hier lees je ook over in Hand. 1: 1,4,5,8 (NBV):

4 Toen Hij (dat is Jezus!) eens bij hen was, droeg hij hun op: 'Ga niet weg uit Jeruzalem, maar blijf daar wachten tot de belofte van de Vader, waarover jullie van mij hebben gehoord, in vervulling zal gaan. 5 Johannes doopte met water, maar binnenkort worden jullie gedoopt met de heilige Geest.' 6 Zij die bijeengekomen waren, vroegen hem: 'Heer, gaat u dan binnen afzienbare tijd het koningschap over Israël herstellen?' 7 Hij antwoordde: 'Het is niet jullie zaak om te weten wat de Vader in zijn macht heeft vastgesteld over de tijd en het ogenblik waarop deze gebeurtenissen zullen plaatsvinden. 8 Maar wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht (Grieks: *dunamis*) ontvangen en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde.'

En het gebeurt zoals Jezus heeft voorspeld. Op de eerste Pinksterdag, komt de Heilige Geest over Petrus. Op die dag krijgt hij kracht en moed om van Jezus te getuigen in Jeruzalem. Het woord kracht is in het Grieks *dunamis*. Daar komt ons woord dynamiet vandaan.

In **Jeremia 23** staat dat het Woord van God is als een hamer die rotsen aan stukken slaat. Hier is Gods Woord als **dynamiet** die de **versteende** harten van velen stuk slaat, open maakt voor de Here Jezus. Twee maanden hiervoor hadden ze **keihard geroepen**: '*Kruisig Hem, kruisig Hem*'.

Op deze Pinksterdag komen veel van **diezelfde mensen** tot geloof. De Gemeente van Jezus Christus groeit op deze dag **explosief**: maar liefst 3000 mensen kiezen nu voor Jezus en laten zich dopen.

Hand. 2: 37, 38, 41, 42 (NBV): 37 Toen ze dit (*het getuigenis van Petrus*) hoorden, waren ze diep getroffen en vroegen aan Petrus en de andere apostelen: 'Wat moeten we doen, broeders?' 38 Petrus antwoordde: '**Keer u af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden. Dan zal de heilige Geest u geschonken worden,**' 41 **Degenen die zijn woorden aanvaardden, lieten zich dopen**; op die dag breidde het aantal leerlingen zich uit met ongeveer drieduizend. 42 Ze bleven trouw aan het onderricht van de apostelen, vormden met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed.

Maar de Here Jezus had nog iets gezegd. NI. dat ze ook zouden moeten **lijden** en zelfs zouden worden **gedood**. Dat de wereld hen zou **haten** en **vervolgen**, zoals ze dat ook bij Hem hadden gedaan. Van **Petrus** weten we dat hij later ondersteboven is **gekruisigd** om zijn geloof in de Here Jezus. Hij wilde **niet** op dezelfde **manier** sterven als zijn Heiland. Misschien wel uit **schaamte**, omdat Hij Jezus had verloochend.

- **Getuigen van Jezus en vervolging**

En daarmee kom ik op punt 2 van de preek.

In **Hand. 4** lees je van die vervolging. Petrus was door God gebruikt om een verlamde man te **genezen**. De mensen die dat **meemaakten** vertelde hij daarbij over de Here Jezus. En dan komen de **geestelijke leiders** van die tijd, nemen hem en Johannes gevangen en bedreigen hen.

(Hand. 4: 1-5, 7a; NBV): 1 Terwijl Petrus en Johannes de menigte nog toespraken, kwamen de priesters, het hoofd van de tempelwacht en de sadduceeën op hen af, 3 **Ze grepen hen vast en zetten hen gevangen** tot de volgende dag, omdat het al avond was. 4 Maar van degenen die naar de toespraak hadden geluisterd, bekeerden velen zich, zodat het aantal gelovigen aangroeide tot ongeveer vijfduizend. 5 De volgende dag kwamen de leiders, de oudsten en de schriftgeleerden bijeen in Jeruzalem, 6 7 Nadat ze Petrus en Johannes in het midden hadden doen plaatsnemen, **begonnen ze het verhoor** ...

En dan vertelt Petrus opnieuw **vrijmoedig** over wie Jezus is en wat Hij heeft gedaan. De leiders zeggen dat ze niet meer over de Here Jezus mogen spreken. Maar het spreekwoord zegt: *'Waar het hart vol van is, loopt de mond van over.'* Petrus is zo vol van Jezus, dat hij **niet** kan **stoppen** over Hem te praten.

Hand. 4: 18-21a (NBV): 18 Ze riepen hen terug en **bevalen hun de naam van Jezus op geen enkele manier meer te gebruiken** en het volk niet meer over hem te onderrichten. 19 Maar Petrus en Johannes zeiden: 'Kunnen wij het tegenover God verantwoorden om wel naar u te luisteren en niet naar hem? Oordeelt u zelf! 20 **We moeten immers wel spreken over wat we gezien en gehoord hebben.'** 21 Na hen nogmaals dreigend te hebben toegesproken lieten ze hen vrij

Petrus en Johannes gaan hierop met de andere discipelen in gebed tot God. En dan gebeurt er een **wonder**. God komt met Zijn **dunamis** en laat de grond letterlijk beven. De discipelen worden **opnieuw vervuld** met Gods Geest.

Hand. 4: 23, 24a (NBV): 23 Nadat Petrus en Johannes waren vrijgelaten, gingen ze naar de leerlingen en vertelden wat de hogepriesters en de oudsten hadden gezegd. 24 Toen de leerlingen dat hoorden, riepen ze God eensgezind aan ...

Hand. 4: 31 (NBV): 31 Toen ze hun gebed beëindigd hadden, begon de plaats waar ze bijeen waren te beven, en **allen werden vervuld van de heilige Geest en spraken vrijmoedig** over de boodschap van God.

We hebben **steeds opnieuw** de vervulling met de Heilige Geest nodig om van de Here Jezus te durven getuigen. Anders zijn we bang voor de **reactie** van mensen. Misschien voel jij je je **leeg** en durf je niet over de Here Jezus te vertellen. Vraag dan aan God of Hij je (voor het eerst of **opnieuw**) wil **vervullen** met Zijn Geest.

Dat je met Gods Geest vervuld bent betekent trouwens niet altijd dat je een **makkelijk** leventje zult hebben. Dat heeft Jezus ook niet beloofd. Zijn volgelingen zouden **getuigen** zijn van Hem. Maar ze zouden ook **vervolgd worden** en gehaat.

Het Griekse woord voor getuigen is: '**martus**'. Daar komt ons woord **martelaar** vandaan. Iemand die moet **lijden, omdat hij/zij** van Jezus Christus getuigd. Petrus werd een **martelaar** voor Christus. En Johannes ook. Eigenlijk alle discipelen.

Misschien ben jij ook wel een 'martelaar', omdat je van Jezus getuigt. Je kunt geestelijke **strijd** ervaren, omdat de boze daar niet blij mee is. Misschien maak je ook **vervolging** mee. **Geestelijk** gezien. Dat je wordt **uitgelachen of bespot**. Er niet bij hoort, omdat je van Jezus hebt verteld. Zelf heb ik dit ook **meegemaakt**. Toen ik nog **onderwijzer** was.

Ik vertelde de kinderen hoe ze de Here Jezus **persoonlijk** konden leren kennen. Ik **getuigde** van Hem in het kleine dorp waar ik toen woonde.

Ik werd ter **verantwoording** geroepen door het schoolbestuur en de medezeggenschapsraad. Ik ben vele keren **‘op het matje’** geroepen door de directeur van de school. Uiteindelijk heeft het me zelfs mijn **baan** gekost. Dat kan de **prijs** zijn die je moet betalen voor het getuigen van Jezus.

Als je 'fauteuilchristen' bent zal je weinig van die strijd merken. 'De duivel valt nooit een leeg schip aan', zei eens iemand tegen mij. Of: 'Als je veel licht verspreid komen er ook veel muggen op af.'

Petrus wist daar alles van. Hij schrijft daar over in zijn brief.

1 Petrus 3: 13-17 (NBV): 13 Overigens, wie zou u kwaad doen als u zich volledig inzet voor het goede? 14 Maar zelfs als u zou lijden omwille van de gerechtigheid, dan bent u toch gelukkig te prijzen. **Wees daarom niet bang voor de mensen** en laat u door niets in verwarring brengen; 15 erken Christus als Heer en eer hem met heel uw hart. **Vraagt iemand u waarop de hoop die in u leeft gebaseerd is, wees dan steeds bereid om u te verantwoorden.** 16 **Doe dat dan vooral zachtmoedig en met respect, houd uw geweten zuiver;** dan zullen de mensen die zich honend over uw goede, christelijke levenswandel uitlaten, zich schamen over hun laster. 17 Het is beter te lijden, indien God dat wil, omdat men goedgevoelt dan omdat men kwaad doet.

1 Petrus 4: 14-16 (NBV): 14 **Als u gehoond wordt omdat u de naam van Christus draagt, prijs u dan gelukkig, want dat betekent dat de Geest van God in al zijn luister op u rust. ...** 16 **Maar als u lijdt omdat u christen bent, schaam u dan niet en draag die naam tot eer van God.**

Getuige van Jezus zijn kan **vervolging** betekenen. Het **martelaarschap**. In de vorm van bespottung, hoon, verachting. Als jij dat **meemaakt** besef dan dat de Geest van God in al zijn luister op je rust.

- **Wat is getuigen niet?**

Getuigen is niet proberen iemand te **overtuigen**. Getuigen is **onze** zaak. Overtuigen is het werk van de **Heilige Geest**. We hebben in Johannes 16 gelezen dat **Gods Geest overtuigt** van zonde, gerechtigheid en oordeel. De Heilige Geest werkt onze woorden uit in het hart van een ander. Zo ben je toch zelf ook tot **geloof** gekomen? Door het getuigenis van een vriend of vriendin, van een dopeling of bij het **luisteren** naar Gods Woord, of het lezen van de **Bijbel**, door Gods Geest **geïnspireerd**?

We moeten oppassen dat we niet gaan **'drammen'** en **'preken'** tegen mensen. Dat kan negatief werken. Probeer tijdens het getuigen goed te **luisteren** naar Gods

Geest en te **bidden** dat je de juiste woorden mag spreken. We hebben zojuist gelezen dat we met **respect**, **zachtmoedigheid** en een zuiver **geweten** over onze hoop in Christus moeten vertellen.

1 Petrus 2: 9 (NBV) zegt, dat we de **grote daden moeten verkondigen** van Hem die ons uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht.

Laten wij ons **aandeel** doen in het getuigen en aan God Zijn aandeel overlaten. We mogen met de Heilige Geest **samenwerken**. We mogen ons door Hem laten **leiden** en gebruiken, maar we moeten Hem niet '**voor de voeten lopen**'. De Heilige Geest is Zelf wel in staat mensen te overtuigen.

In 1 Joh. 5: 10a; NBG staat: 10 Wie in de Zoon van God gelooft, heeft het getuigenis in zich ... We hebben ook gelezen dat de Heilige Geest van Jezus getuigt. Als de Heilige Geest **in ons** is, dan kan Hij ook Zelf wel dat getuigenis van Jezus **uit ons** laten komen. De Heilige Geest wil **door ons** heen spreken. Wij hoeven alleen maar **beschikbaar** voor Hem te zijn. Laten we Hem die **ruimte** elke dag opnieuw geven. Dan kan Hij, **door ons** heen, getuigen van de Here Jezus.

- **Tips hoe te getuigen van Jezus**

Ik wil een aantal **tips** geven hoe je kunt groeien in het getuigen. Ik heb ze op een **rijtje** gezet, soms met teksten erbij. Ik wil ieder van ons **uitdagen** om een getuige van Jezus te zijn. Zodat het voor velen om ons heen ook echt **Pinksteren** zal worden!

- **Vertel** anderen op je **eigen manier** wat Jezus voor je heeft gedaan, eerlijk en oprecht (*vb.: de bezeten man uit Gadara*)

Wat je zelf hebt beleefd kan niemand tegenspreken. Het is jouw getuigenis. Het kan mensen aanspreken of niet. Maar ze kunnen er niet omheen.

- **Marcus 5: 18-20 (NBV):** 18 Toen hij in de boot stapte, smeekte de man die bezeten was geweest om bij hem te mogen blijven. 19 Dat stond hij hem niet toe, maar hij zei tegen hem: 'Ga naar huis, naar uw eigen mensen, en vertel hun wat de Heer allemaal voor u heeft gedaan en hoe hij zich over u heeft ontfermd.' 20 De man ging weg en maakte in Dekapolis bekend wat Jezus voor hem had gedaan, en iedereen stond verbaasd.

- Wees **wijs** in wat je zegt en hoe je het zegt

Als je op een onverstandige manier getuigt, zal de ander 'de deur van zijn hart' op slot doen. Dan komt je boodschap niet aan. Luister daarom ook naar wat die ander ervaart en ga daar verstandig op in. Een evangelist zei eens: '*Je moet een hond niet zijn bot afpakken, je moet hem er een betere voor in de plaats geven.*'

- Kol. 4: 5 (NBV): 5 Gedraag u wijs tegenover buitenstaanders en benut iedere gelegenheid, 6 en als u wilt weten hoe u op de mensen moet reageren: vriendelijk, maar beslist.

- Bidt dat God **openingen** geeft om te getuigen

Als we zelf proberen openingen te creëren zullen lopen we het gevaar van 'koude harten en hete hoofden'. God weet wat er in iemands hart is.

Als Hij openingen geeft komt ons getuigenis veel beter aan.

- 1 Kor. 16: 8 en 9 (NBV): 8 Tot het Pinksterfeest ben ik in Efeze, 9 want de deur staat hier wijd open voor mijn werk, hoewel er ook veel tegenstanders zijn.

- Bidt dat God het **hart opent** van degene tegen wie je getuigt

- Hand. 16: 14 (NBV): 14 Een van onze toehoorders was een vrouw uit Tyatira die in purperstoffen handelde; ze heette Lydia en vereerde God. De Heer opende haar hart voor de woorden van Paulus.

- Bidt om **vrijmoedigheid** om te **durven** getuigen

Vrijmoedigheid. Dat is een gebed aan God dat je moed krijgt, om vrij over Jezus te durven vertellen. Zelfs Paulus had dat nodig.

- Ef. 6: 19 (HB): Bid ook voor mij; vraag God mij de juiste woorden te geven als ik mijn mond open doe, zodat ik vrijmoedig het geheim van het goede nieuws bekend mag maken.

- Bouw aan **vriendschapsrelaties** met niet-gelovigen

De Here Jezus ging met allerlei 'gespuis' om. Degenen die werden geminacht door anderen. Jezus had deze mensen lief en aanvaardde hen als mens. Zo bouwde Hij een vriendschapsrelatie met hen op. Met de bedoeling dat ze zich tot God zouden bekeren en zouden stoppen met hun slechte leven.

- **Sluit aan** bij datgene wat de ander **interesseert** (*sport, hobby's, etc.*)

Paulus sloot aan bij de interesse van de mensen in Athene. Hun interesse in goden. Hun interesse in nieuwe dingen en discussies. Als je aansluit bij wat een ander bezighoudt heb je meer kans op een gesprek over het geloof. Zoek contact met niet-gelovigen door samen met hen te gaan tennissen, handwerken, gitaar spelen, fotografie, enz., enz.

- Hand. 17: 16, 17, 21-23 (NBV): 16 Terwijl Paulus in Athene op hen wachtte, raakte hij hevig verontwaardigd bij het zien van de vele godenbeelden in de stad. 17 In de synagoge sprak hij met de Joden en met de Grieken die God vereerden, en op het marktplein ging hij dagelijks in debat met de mensen die hij daar aantrof. ... 21 Alle Atheners en de vreemdelingen die er wonen hebben immers voor haast niets anders tijd dan voor het uitwisselen van de nieuwste ideeën. 22 Paulus richtte zich tot de leden van de Areopagus en zei: 'Atheners, ik heb gezien hoe buitengewoon godsdienstig u in ieder

opzicht bent. 23 Want toen ik in de stad rondliep en alles wat u vereert nauwlettend in ogenschouw nam, ontdekte ik ook een altaar met het opschrift: "Aan de onbekende god". Wat u vereert zonder het te kennen, dat kom ik u verkondigen.

Op dit moment zijn heel veel mensen bezig met het WK voetbal. Als 'kleine groep' maken we daar gebruik van. Er is een folder van 16 blz. uitgekomen, waarin de wedstrijdschema's staan. Maar ook met vragen over de zin en het doel van het leven. We hebben 800 van die folders besteld en willen die gaan verspreiden. Ze kosten maar ongeveer 15 cent per stuk. Als je mee wilt doen en ook folders wilt verspreiden zet dan na de dienst je naam en het aantal op een lijst die bij de postvakjes ligt.

- o Wees een voorbeeld in woord én daad

Wat interesseert mensen is liefde en aandacht voor elkaar. Onenigheid, jaloezie en ruzies zullen het getuigenis verzwakken. Passie voor God, maar ook hart voor mensen. Het hoort bij elkaar.

14 Jullie zijn het licht in de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. 15 Men steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is.

16 Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.

- o Ga vissen (vb. hengel!)

Jezus zei dat Hij van ons 'Vissers van mensen' zou maken. Om een 'menservis' te vangen zul je moeten gaan vissen. Je zult af en toe een 'aasje' meten uitgooien om te kijken of mensen 'happen'. Ik doe dat vaak als volgt: na een kort getuigenis van mijn kant stel ik een vraag. Bijv.: 'Geloof je ook in God?' of: 'Ben je ook kerkelijk?'. En dan let ik op of ze belangstelling hebben erover door te praten. Ik 'hengel' naar wat die ander gelooft en 'vis' naar wat hen bezighoudt.

..... Beet!! (Gabriëlle wordt 'aan de haak geslagen' en 'op de wal getrokken'.)

Gabriëlle is een voorbeeld van iemand die pas 'opgevist' is voor Gods Koninkrijk. Zij zal daarvan een kort getuigenis geven.

Getuigenis Gabriëlle van den Oever.

Van huis uit ben ik niet gelovig opgevoed. Ergens had ik wel het gevoel dat er iets was. Toen ik een jaar of 15 was gebeurden er een heleboel nare dingen in mijn leven: mijn vader overleed, mijn opa en mijn tante.

Dat gaf bij mij heel veel vragen en ik ben toen helemaal het verkeerde pad op gegaan. Ik gaf God de schuld van dit alles.

Toen ik 16 was leerde ik Annet kennen. Vanaf die tijd zijn we beste vriendinnen geworden. Annet was in het begin nog niet zo erg met het geloof bezig, maar dat veranderde later. Ik ging af en toe met haar mee naar de kerk hier en ook wel eens naar de kleine groep.

Sinds die tijd is mijn belangstelling voor het geloof gegroeid. De liederen en de preek zorgden ervoor dat er bij mij meer rust van binnen kwam. Daarvoor voelde ik me vaak heel erg onrustig van binnen.

Ongeveer drie maanden geleden heb ik een keuze voor de Here Jezus gemaakt. Annet, Desmond en Jan hebben toen voor me gebeden.

Op die avond heb ik mijn verkeerde dingen aan God verteld en mocht ik een nieuw begin maken met Hem. Vanaf die tijd ga ik eigenlijk elke zondag naar de kerk en ben ik gegroeid in mijn geloof.

Amen. Halleluja!

- **Afsluiting (na getuigenis Gabriëlle!)**

Ik ga afsluiten met een korte geheugensteun van de preek. Als je dit ook zou willen hebben, bijv. om ergens op te hangen: ik heb er een aantal uitgeprint en bij de postvakjes gelegd!

Gebed voorop

Eigen woorden

Toon daden

Uit belangstelling

Integer zijn

Ga vissen

Evangeliseer wijs

Nooit respectloos